

Poul Nyrup Rasmussens tale ved Socialdemokratiets ekstraordinære kongres

Taler

Poul Nyrup Rasmussen
Afgående formand for
Socialdemokratiet

Dato

14. december 2002

Kongresberetning ved Socialdemokratiets ekstraordinære kongres

Partifæller

1. Livet er fantastisk - tro mig. For 10 år og 8 måneder siden valgte I mig som formand for vores dejlige parti. Det har været 10 år med op- og nedture - men heldigvis flest opture. Som så ofte før i Socialdemokratiets historie.

Vi har et fantastisk parti, skabt af tusindvis af aktive medlemmer, ildsjæle og bakket op af over 1 mio. vælgere. Tænk hvor mange gange, vi har været dømt ude. Og hver gang er vi kommet igen. Tænk, hvad vi har fået lov at udrette - vi socialdemokrater sammen med hele den danske befolkning.

Januar 1993. Husker I hvordan her så ud i Danmark? Danmark var gået i stå. Danskerne stod i kø. 350.000 stod i kø efter arbejde. Masser af familier stod i kø for at få passet deres børn. De ældre stod i kø efter en plejehjems-plads. Og en hel generation af unge stod i kø efter uddannelse og arbejde. Sådan så her ud i Danmark, da vi socialdemokrater kom til - efter ti års ørkenvandring? Arbejdsløshed og pessimisme. Jeg husker det tydeligt!

Og husker I, hvordan vi - rastløse, utålmodige, med opsparet energi og vilje - satte os igennem med de mål, vi ville nå? Vi ville en anden vej. Vi havde en vision for et bedre Danmark, hvor almindelige familier, børn, unge og ældre ikke skulle stå i kø - men i gang med arbejde, i gang med uddannelse, i gang med at nyde alderdommen.

Vi havde en vision for et bedre Danmark. Og vi kastede os ud i en tæt, sej,

altopslugende politisk kamp, fordi hundrede tusindvis af mennesker havde givet os deres tillid i tro og håb om job, om tryghed, om uddannelse og omsorg - om en bedre hverdag. "Nå, hvad så? Bliver det til noget" sagde folk.

Jeg husker også tvivlen, glæderne, sorgerne, dramaerne, de hårde forhandlinger undervejs. Dagene og nätterne: kom nu, hvor bliver resultaterne af? - For det er jo på dem, vi skal måles. At være noget, er at gøre noget.

Partifæller - politik er det barskeste job, der findes - Socialdemokratiets politik det mest krævende - men også det dejligste og mest givende. Når man møder blikket hos andre og mærker, mærker, at det nytter, at mennesker får gavn af vores indsats!

2. Partifæller, vi lyttede.

Vi lyttede til det, der var befolkningens folks største bekymring: Arbejdsløsheden - den værste svøbe af alle. Vi tog fat - og vi fik bugt med den arbejdsløshed. Vi fik forøget beskæftigelsen og væksten samtidig med en mere retfærdig fordeling! Til stor overraskelse for de traditionelle økonomiske teoretikere. Den danske humlebi fløj alligevel.

Vores ideer vandt. Fordi vi forbandt idé og virkelighed. Dengang i 93 kendte alle en, der lige var blevet arbejdsløs. Undervejs i vores regeringstid kom alle til at kende en, der lige var kommet i arbejde. Hvordan kunne det lade sig gøre at nå derhen?

Årsagen er klar: Fordi vi tænkte nyt. Fordi vi indså, at nye tider kræver nye svar. Fordi vi så, at fornyelsen var forudsætningen for at nå vore mål for Danmark. Herfra kom en ny moderne aktiv arbejdsmarkedspolitik. Ny fordi den byggede på hurtigere jobtilbud og blev kombineret med en offensiv uddannelsesindsats, der byggede på rettigheder og pligter til alle.

Også dengang var der kamp om de nye politiske visioner. Jeg husker et møde i Nørresundby, Vejlbhallen. Der var gang i sagerne. Som jeg sagde deroppe: "Det skulle jo nødig blive et problem for Socialdemokratiet og fagbevægelsen, at de unge kom i arbejde"! Hold da op, hvor blev de sure. Men det lykkedes, og som så ofte før fandt vi hinanden igen - fagbevægelsen og Socialdemokratiet.

3. Vi vidste, det var fuldstændig afgørende at få udryddet "de gamle myter" om, at socialdemokraterne ikke har styr på økonomien. Der skulle styr på økonomien, fordi vi vidste det var nødvendigt for tilliden i erhvervslivet. Og fordi det altid har været sådan, at når det gik galt med økonomien, var det de udsatte, der blev ramt - gik det godt, krævede det offensiv socialdemokratisk politik for at de bageste fik andel deri.

Aldrig mere skulle vi opleve en "afgrund", som under de sidste år i socialdemokratiets regeringsperiode i 1982. Aldrig mere skulle vi opleve en "kartoffelkur" som under Schlüter i midt-80'erne. Derfor passede vi på som små svende og arbejdsmænd. Nogle gange under stor utålmodighed fra folk, der ville have flere penge her og nu - men vi holdt stand, og det lykkedes. Og så kom der højere realløn til de hårdtarbejdende danske familier. Og vi pjattede ikke med den økonomiske tilvækst. Den blev brugt med omtanke på en bedre hverdag for de mange - børnepasning, sygehuse, uddannelse, ældreomsorg. Og bedre vilkår for de sårbare mennesker iblandt os: De sindslidende, de anbragte børn.

4. Og den store prøve kom til os: Efterlønnen!

I valgkampens hede, hvor klingerne blev krydset og temperamenterne gnistrede. Hvor truslen fra Venstre om afskaffelse af efterlønnen var reel. I rører ikke ved efterlønnen, I Venstre-folk. Den skal ikke afskaffes!

Dernæst hverdagens uomgængelige tonstunge ansvar og økonomiske krav: Grib ind eller svigt!

Og svigte - partifæller - det har jeg aldrig kunnet.

Vi rørte så den efterløn. Ja. Men retfærdigt. Den overlevede og 40.000 mennesker har i dag gavn af et efterlønsgarantibevis. Hvis vi ikke havde rørt den - så var efterlønnen død og borte! Det var jo det, Venstre sagde de ville i valgkampen.

Selvbebrejdelserne siden har det ikke manglet på. Og den lære vi drog er, at vi skal medinddrage folk og blive bedre til tidligere at tale om de nye reformer og ændringer, der er nødvendige. I dag kan vi godt som parti læne os op ad efterskriften. Den efterløn er her for dem, der har behov - nedslidte mennesker kan efter et langt arbejdsliv gå på efterløn, når de bliver 60 år!

5. Vi kæmpede for et større Danmark. Europa!

25 år har vi socialdemokrater brugt på at diskutere vildt og inderligt - og så blev vort parti enigt og forenet! Det var også "op over".

Udvidelsen. Det er fantastisk, at det nu er lykkedes. Fra København i 93 til København 2002. De 10 vigtigste år i dansk udenrigspolitik - tøvende i starten var de andre - vi var ikke. Som regering var det vores vigtigste europæiske opgave: Fredens projekt er nu en realitet her i København - den største nytårsgave alle folk, børn og børnebørn har fået efter anden verdenskrig.

Men det kom ikke af sig selv: Jeg kan huske hårde forhandlinger med Helmut Kohl. Et telefonopkald fra en norsk boreplatform: "Kohl, vi stemmer nej fra dansk side, hvis ikke mindst et baltisk land er med i den første runde". Og til Chirac: "Vi er ikke med på landbrugsstøtten, hvis budgettet ikke falder på plads". Vi ville have den østudvidelse på plads. Vi ville have de baltiske lande med. Det fik vi.

Tillykke til Europa, hele Danmark - og også til Anders Fogh Rasmussen for en flittig og målrettet indsats. Ret skal være ret.

Vi kæmpede andre europæiske kampe: For bedre beskæftigelse i hele EU. For et bedre miljø. Det mundede ud i Amsterdam-traktaten.

Og det førte frem til det store gennembrud i Lissabon: Om et Europa, der skal bygge sin fremtid i enighed på velfærdsstatens grundlag.

Vi kæmpede konstant en sikkerhedspolitisk kamp for udvidelsen af NATO - i stærkt samspil med USA. Og imod et Rusland, der først skulle have større selvtillid før det kun-ne give nye indrømmelser. Og i år kom 7 nye til, så vi nu er 26 NATO medlemslande incl. Estland, Letland og Litauen.

Socialdemokraterne stod i spidsen for et stadigt mere omfangsrigt internationalt engagement. Der var borgerkrige i Europa - på Balkan, Kosovo. Vi sendte danske soldater afsted. Det skabte respekt. Og senere en aften blev der ringet fra Airforce One til et lille sommerhus i Tisvilde: "How are you doing, Poul. I just wanna thank you and your country. Take care."

6. "Take care" - og det gjorde vi - også udenfor Europas grænser!

Vi forøgede den internationale miljøhjælp markant - vi kæmpede for at få andre rige lande til også at trække i den rigtige retning. Vi stod for en solid udbygning af ulandshjælpen - fordi vi naturligvis ønsker en mere retfærdig verden.

Og et nyt smukt og retfærdigt demokrati blev født: Sydafrika. ANC - de sorte folk, som vi socialdemokrater har stået side om side med i alle årene fik stemmeret og ligeværd. Jeg husker den nye sydafrikanske frihed i 1995, da Nelson Mandela blev præsident. Der var varmt den dag i Johannesburg, men det var en regnbuedag og et regnbuefolk, der stiftede fred med sig selv og håb om ny fremtid.

Og Mandela kom og sagde: "Tak Danmark - I er en af Sydafrikas rigtige venner. I holdt ved hele vejen". Jeg kunne mærke hver eneste socialdemokrat ranke ryggen! For det var jo ikke mindst os han tænkte på, da han sagde tak Danmark - for vi holdt ved hele vejen, når andre faldt fra.

Amandla - råbte den sydafrikanske regnbuebefolkning, da Nelson Mandela blev indsat som præsident - det betyder: "Vi har sejret" - ikke over nogen, men for noget, for det vi tror på. Fuldstændig som Socialdemokratiet.

Vores sejr i 90erne var visionen, der blev til virkelighed. De værdier vi bygger på. At vi fik skabt kæden - forbindelsen - remtrækket - mellem vores vision og almindelige familiers hverdag. Og det var ingen enkeltmands værk, men manges - vores og befolkningens - i en omfattende holdindsats fra partiet, folketingsgruppen og regeringen - og et stærkt loyal samarbejde med Det radikale Venstre i gensidig respekt.

Og dét er, hvad vi kan lære af 90ernes stærke socialdemokratiske indsats: At vi kan forandre og forny, hvis vi tager udgangspunkt i det vi tror på - det vi skal kæmpe for - og ikke kun det, vi skal kæmpe imod.

7. Nu er vi i opposition!

Et par ting har længe stået mig klart - hvis vi ikke skal havne i en ny udsigtsløs ørkenvandring på ti år. Vi skal forny os. Det er nøglen, nøjagtig som det var i

1992. Og med regeringen i 1993.

Socialdemokratiet er til alle, der kan tænke på andre end sig selv - det gælder også partiformanden.

Kære venner og partifæller. Det har ikke været nogen dans på roser siden valget. Lad os bare sige det lige ud. Vi skulle finde os selv som oppositionsparti - efter ni år har vi næsten glemt, hvordan det er. Men øvelsen består i at være sig selv, tro mod vores værdier og formulere en retning, som alle og enhver kan forstå. At være den tydelige og den anden mulighed i demokratiet.

Den indlysende rigtige og solidariske mulighed - det er den ene, den første og den vigtigste af vores opgaver. Men for at få den politiske side på plads, er det bydende nødvendigt at forny vores organisation. Ikke for at skifte gamle hæderkronede kræfter og ildsjæle ud, men inddrage vore medlemmer endnu stærkere og bedre, så vi kan bære fremad endnu stærkere. Forny vores måde at arbejde på og for at møde frem til næste valg med større slagkraft.

Det skal vi gøre for færre midler nu. Og det vil vi gøre på nye måder. Vi måtte sige farvel til mange gode medarbejdere på partikontoret. Det er dybt smerteligt, men alligevel skylder jeg partisekretær Jens Christiansen tak for at have løst den vanskelige opgave med omtanke, værdighed og omsorg for alle parter.

Min opgave efter valget så jeg som den at skaffe fornyelsen. I det år, der er gået, har jeg arbejdet for at samle partiet om en slagkraftig organisatorisk og politisk fornyelse. Jeg er glad for, at kongressen i september gav sin opbakning hertil. Nu har vi et godt grundlag for at komme videre.

Jeg har også set det som min opgave at igangsætte det nødvendige generationsskifte. Og for at sige det ligeud. Det er nødvendigt at se nye ansigter på en lang række af vore betydningsfulde poster. Vi nåede et stykke af vejen på kongressen, men vi er langt fra færdige, og det bliver min afløseres opgave at tage fat, hvor jeg slipper.

Partifæller. En partiformand må være fuldstændig ærlig - også i forhold til sig selv og det job, han er blevet betroet. På et tidspunkt må man gøre op, om projektet nu lykkes fuldt og helt. Ef-ter længere tids vurdering stod det klart for mig, at fornyelsen - under de forudsætninger, jeg lagde vægt på - ikke kunne

føres til ende under min ledelse. Selvfølgelig skal heller ikke jeg stå i vejen.

Socialdemokratiet er ikke tjent med, at den nuværende diskussion og usikkerhed fortsætter. Nu er der brug for afklaring. Derfor min beslutning. Fordi personer aldrig må stå i vejen. Fordi partiet og dets værdier er det vigtigste. Og så skulle det i øvrigt besluttes mens min selvrespekt stadig var intakt. At det gjorde ondt, skal I ikke være i tvivl om, men det handler om at få vores parti tilbage i sadlen og få dette land tilbage på ret kurs igen.

Nu er der brug for både afklaring og samling. Nu skal Socialdemokraterne stå stærkest muligt frem til næste valg. Vi skal være det stærke folkelige alternativ med en klar og bedre vej for Danmark. Nu har jeg smidt mit sidste kort - mig selv - for at skabe ny gennemslagskraft. Nu gælder det.

Nu har jeg en drøm, et håb om at vort parti vil sætte den ny dagsorden - både på Christiansborg og ude i samfundet. Nu gælder det virkelig om at gå frem. Går vi i stå nu, så vil der være andre, der vil klappe i deres hænder over et svækket parti. Går vi frem nu, så har vi taget ved lære af det vi erfarede. Det er den første forudsætning for at vinde.

8. Vi tog folks bekymringer alvorligt dengang i 1993. Vi reformerede. Vi gjorde op med systemer, hvor det var nødvendigt. Vi fornyede. I en usikker tid er der brug for et parti som vort. Vi skal bygge bro over de kløfter, der er i samfundet.

Vi skal gøre Danmark til de store muligheders land og ikke til de store modsætningers samfund. Vi skal forny det danske velfærdssamfund og finde svar på, hvordan vi kan holde fast i grundtanken om et stærkt fællesskab og en rimelig social tryghed i en verden, der er så foranderlig.

Vi skal kunne levere relevante svar på det, der optager mennesker i deres hverdag - derude i det virkelige liv. Derude - langt fra Christiansborg. Kun sådan kan vi etablere en ny og stærkere forbindelse mellem folk og os socialdemokrater.

Folk har andre bekymringer i dag - og vi med - fordi det er en anden tid i dag. Vi skal tage fat om det konkrete, der optager mennesker her og nu.

Folkeskolen - hele folkets skole - trænger unægteligt til et løft. Tænk på, at op imod 1/3 af børn i Københavns kommune går i privatskole - er det ikke mere

end noget andet et udtryk for, at forældrene ønsker en bedre folkeskole? Det har børnene krav på. Det skal de have.

Omsorgen. Plejen. Sygehusene. Den lige adgang for alle er udenfor diskussion for os. Det skal bare være i orden. Det kan gøres bedre - og det skal gøres bedre - ikke som et hak til personalet, men gennem en bedre organisering - og et løft til de hundrede tusinder, der giver os velfærd, hver dag.

Større tryghed i hverdagen. Vold og kriminalitet i alle dets former skal bekæmpes benhårdt og konsekvent.

Og vi må ikke gemme os for diskussionen om det, der stadig optager befolkningen allermost: flygtninge- og indvandrerpolitik. Vi får ikke regeringsmagten igen, hvis vi ikke er klare og tydelige. Vi skal være konsekvente. Vi skal være humanistiske. Vi er nået langt med at være tydelige hvor vi står. Men vi er ikke nået langt nok. Respekten for dem, der ser anderledes ud end os og kommer andre steder fra, er netop: De samme rettigheder og de samme pligter. Vi skal føre diskussionerne til ende derom nu.

Folk har følt i for lang tid, at vi har ignoreret deres bekymringer. Jeg vil sige - vi lytter, vi har de samme bekymringer - man er ikke racist, fordi man er bekymret over sit eget job, over sit eget boligkvarter, over sin egen folkeskole.

Man har et socialdemokrati til at tage fat om de reelle problemer. Og vi må sige til befolkningen, at - jo, antallet har også betydning. Der er naturligvis grænser for, hvor mange vi kan integrere i vores lille land. Det er bare ikke noget, man alene kan beslutte én gang om året i Danmark. Det beror på de regler, vi har i Danmark - og på de regler, vi skal have i Europa - og på den indsats, vi skal gøre globalt. Derfor skal vi se at få afdramatiseret hele det område og igangsat et samarbejde om en langt bedre integration. Derfor skal vi have opbygget en fælles europæisk flygtninge- og indvandrerpolitik. For kun herigennem kan vi skaffe et bæredygtigt alternativ i hjemlandene, i nærområderne, for de folk, der ellers ikke ser andre muligheder end at drage til Europa.

Men jeg har også en anden drøm: Vi skal sige det til folk, som det er: Det er ikke vores linie at reducere folk til politiske forbrugere i Danmark, der betragter velfærdsstaten som et supermarked med frit valg på alle hylder. Vi ved - og folk ved inderst inde også godt - at hvis alle skal have alting, så får nogen mindre, end

de har behov for.

Socialdemokraterne vil løfte mennesker i Danmark. Tale op til mennesker, som politiske borgere med ansvar og udsyn. Vi vil have vores velfærdsservice op, ja - og skal det hænge sammen må vi samarbejde bedre om kvalitet i den offentlige sektor. Men også få overførselsindkomsterne ned. Hvordan? Alle kommuner fortæller om stigende udgifter til sygedagpenge, kontanthjælp og førtidspension. Det er en kæmpe advarsel til os, som vi må tage hånd om.

For mig er det enkelt - vi skal ikke sætte ydelserne ned. Vi skal heller ikke fjerne efterlønnen. Men vi skal tage fat om årsagerne til de stigende udgifter. Symptombehandlingen må være forbi. Vi skal gøre fem ting:

For det første: En høj og bedre beskæftigelse skal sikres.

For det andet: Vi skal i gang med den store reform, der skal skaffe bedre trivsel og arbejdsglæde på danske virksomheder. Mindre nedslidning og stress. Det giver færre sygedagpenge.

For det tredje: Vi skal have sat en stopper for den sociale udstødning af mennesker. Den er alt for stor i et land med den største sociale tryghed. Alt for mange sidder fast i systemerne. Det er meningsløst, at mange friske unge mennesker modtager kontanthjælp. Det skal der gøres op med. Vi skal skabe en ny socialpolitik, der for alvor hjælper folk i gang. Det giver mindre kontanthjælp og større livsglæde.

For det fjerde: Virksomhederne skal påtage sig et langt mere forpligtende socialt ansvar. Der skal være plads til at beskæftige folk med nedsat arbejdsevne. Det grå guld skal have muligheder gennem en aktiv seniorpolitik. Det giver også mindre udgifter til kontanthjælp og førtidspension.

For det femte: Vi skal forbedre vores levevis og livsstil og vores sundhed. Det giver færre sygedagpenge og plejeudgifter. Og det gælder om at være konsekvente og gribe til de vigtige strukturløsninger. Det er det, mennesker har krav på.

Men jeg har også en anden drøm, et håb om at vores parti går i spidsen for udsynet.

9. Det går ikke at låse os fast i vores egen lille verden - uden forbindelser til omverdenen. Så mister vi overblik - tager fejl - bliver frustreret.

En forudsætning for at skabe ny helhed og en ny form for tryghed i en usikker verden, ja det er at inddrage verden. Fordi den er der, fordi vi hverken kan eller vil holde den udenfor. Det bør vi virkelig fortælle den danske befolkning lige ud af posen. Vi står foran nogle enorme udfordringer, som er nødvendige at se i øjnene.

Sandheden er jo at menneskene aldrig har stået overfor større udfordringer end netop nu. Det går faktisk på nogle felter i den forkerte retning. Gabet mellem de rigeste og de fattigste på den blå klode bliver større - ikke mindre. Miljøet - hvor vi forbruger natur og forurener til mere end to kloder af jordens størrelse. En kloningsmani og jagt på det evige liv, som overskrider velkendte etiske grænser mellem liv og død. En udstødning af mennesker i rige samfund, som er helt ufatteligt, at der ikke er taget mere hånd om.

Det er tid til at tage fat om en ny politik i det kæmpe dilemma, vi står midt i: På den ene side en verden, der er langt sværere at kontrollere end nogensinde før. På den anden side individualismens tid - hvor folk ønsker mere kontrol over eget liv, vil bestemme mere over egen fremtid.

Hvordan får hvert enkelt menneske mere kontrol over egen fremtid i en verden, der er ude af kontrol? Man starter med at søge forbindelsen - man starter med at indse, hvad ens egne værdier er. Vi socialdemokrater ville jo selv have den nye individualisme, og den har vi fået. Den kom i kølvandet af vores uddannelse for alle, vores job til alle, vores ligeværd, vores rettigheder og pligter for alle. Vi skal acceptere, at folk vil noget mere - de vil selv! Det er her Socialdemokraternes nye projekt for Danmark skal starte.

I det 20. århundrede blev fællesskabets magt udøvet gennem den store alfaderlige stat, velfærden blev fordelt fra toppen til bunden. Det duer ikke i dag.

Folk vil have et socialdemokrati, der taler med folk og ikke til folk. Folk vil have et socialdemokrati, der vejleder dem - ikke kontrollerer dem. Men giver dem de muligheder og den reelle frihed, de har krav på Og folk vil have ligestilling

mellem rettigheder og pligter. De vil vide, at de regler, der gælder for dem - hårdtarbejdende familier - gælder for alle!

Det tog den danske befolkning, Socialdemokratiet og fagbevægelsen hundrede år at opbygge velfærdssamfundet. Der blev skabt balance i nationalstaten - som sørgede for tryghed, muligheder for alle uanset baggrund og sikrede at markedet fik et menneskeligt ansigt.

I globaliseringens kølvand er fulgt ny usikkerhed - mangel på kontrol. Balancen er forskudt til gunst for markedet og ugunst for alt for mange menneskers muligheder.

Markedet skal være menneskets tjener og ikke dets herre. Den balance skal genopbygges på verdensplan. Men vi skal mere end det: Vi skal holde op med at arbejde mod bedre viden. Vi skal lægge en ny kurs, der kan forene kampen mod verdens fattigdom og det skæbnesvangre overforbrug af ressourcer og natur.

Det kræver mere politik - mere politisk samarbejde i verden - ikke mindre. Og det skal ikke tage hundrede år at nå dertil. Danmark - ikke alene - men sammen med det store udvidede Europa - er de eneste, der vil og har kraft til at sætte den nye menneskelige dagsorden for alvor.

Lad os begynde. Lad os tage konsekvensen af bedre vidende og give folk noget at have deres ansvar i. Det er et opgør med at folk fralægger sig ansvar eller opgiver og slukker for fjernsynet. Det er en ambition om at skabe nye rammer, hvor en ny ansvarlighed kan komme til udtryk - ikke som en moralisering men som et konkret stykke engagement. Det er et spørgsmål om at skabe en ny rigdom i balance mellem natur og fordeling og ressourcer.

Vi har besluttet os for at skabe forbindelsen, der samler og ikke splitter. For vi ønsker at ruste folk til den konstante forandring, det moderne menneske kommer til at leve under.

Gennem mine næsten 11 år som partiformand og 9 år som statsminister har jeg lært:

at de grundlæggende løsninger - ikke lappeløsningerne - oftest er de rigtige

at den rigtige løsning oftest er den hårdeste og - at den hårdeste løsning oftest er den mindst populære.

Og jeg har også lært, at det, der driver os, ikke er politik for politikens skyld, for rampelysets skyld, men politik for håbets skyld. For menneskers skyld. Hvert enkelt lille menneske. Og nogen gange tror jeg faktisk, at politik kan koges helt ned til kamp mellem afmagt og håb - fordi jeg har mærket det så mange gange, når jeg har set håb hos folk - at det skaber vilje til beslutninger og forandringer.

Jeg kan mærke det - det er lige til at blive helt glad over. Jeg kan mærke, at vi godt kan, når vi lægger kræfterne sammen, fordi vi har jo ideerne. Fordi vi har vort sammenhold.

Jeg betragter mig selv som et utrolig privilegeret menneske - tænk jer engang at have fået lov til at være formand for Socialdemokratiet i næsten 11 år. At have fået lov til at være statsminister i dette her land i næsten ni år - hvem er det forundt? Hvem har nogensinde haft den chance? Det har været et rigt liv at være statsminister og partiformand. Mere intenst og mere rigt, end ni liv tilsammen.

Det er et rigt parti - vores Socialdemokrati. Mere rigt end alt, hvad der kan købes for penge, fordi vi altid skal måles på vores værdier og de resultater, vi skaber for andre end os selv. Fordi Socialdemokratiet er til alle, der kan tænke på andre end sig selv.

Jeg er stolt på Socialdemokraternes vegne. Jeg elsker det parti - for hvad det er, for hvad det står for. Hvad det har favnet i fortiden, og hvad det skal tage fat på i fremtiden.

Nu lukker jeg et stort kapitel i mit liv og tager fat på et nyt - men I vil altid finde mig som tillidsmand og arbejdsmand i vort parti.

Og husk nu: Det er i sidste ende den politiske fornyelse, som vi allesammen skal bære, der mere end nogen enkeltperson er afgørende for, at Socialdemokraterne kan blive et stærkt alternativ til den borgerlige regering.

I dag starter vi på et nyt kapitel, men med den samme ambition: At få den regering skiftet ud med en socialdemokratisk ledet så hurtigt som muligt. Partifæller - tak for alt.

Tags

Politisk tale, Socialdemokratiet, Taler om velfærdsstaten

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/et-kapitel-er-slut-et-nyt-kan-begynde>